

Stajerc" izhaja vsaki
števnik datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Letna cena velja za Av-
strijo: za celo leto
10 kron, za Ogrsko
8 kron, za Nemčijo
za celo leto 6 kron,
za Ameriko pa 8 kron;
za drugo tuzemstvo se
plačajo naročnine z ozi-
rom na visokost poštni-
ne. Naročnino je pla-
čati naprej. Posamezne
števnik se prodajajo po 10 v

redništvo in uprav-
ništvo se nahajata v
Ljubljani, gledališko po-
sloplje štev. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inseratov) je
za celo stran K 80—
za 1/2 strani K 40—
za 1/4 strani K 20—
za 1/8 strani K 10—
za 1/16 strani K 5—
za 1/32 strani K 2.50
za 1/64 strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu
se cena primerno zniža.

Štev. 48.

V Ptujju v nedeljo dne 26 novembra 1916.

XVII. letnik.

Cesar Franc Jožef I.

Naš cesar Franc Jožef I. je v torek zvečer ob 9. uri
v Schönbrunnu umrl.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Posebna izdaja
cesarske „Wiener Zeitung“ poroča, da je Njegovo
cesarsko in kraljevo apostolsko Veličanstvo Franc
Jožef I. danes, dne 21. novembra ob 9. uri zvečer
v gradu v Schönbrunnu mirno v Gospodu zaspal.

* * *

Prežalostna vest, skoraj bi rekli neverjetna
vest se je razširila danes zjutraj po širnih pokra-
jinah avstro-ogrsko monarhije in po celem svetu.
Poročila zadnjih dnij o cesarjevi bolezni so se
glasila sicer resno, ali vendar ni nikdo mislil, da
stoji neusmiljena smrt že tik vrat vladarskega
grada v Schönbrunnu. Torkova poročila še so bila
mirna; na večer pa je pokazala zdravniška pre-
iskava, da ni rešitve. In par minut po 9. uri zvečer
je naš ljubljani cesar mirno brez vzdihla, brez
trpljenja zaspal...

Človeško srce se še ni pri tej razburiljivi vesti
dovolj pomirilo, da bi s treznim umom presodilo
pomen tega grozovitega dogodka. Kajti čustvo
hoče v prvi vrsti govoriti; — čustvo, ki je izpo-
znalo v pokojnem vladarju ne samo človeka, kakor
jih svetovna zgodovina le malo pozna, ne samo
vladarja, ki je znal pod najtežjimi okoliščinami
iz vojne in revolucije vstvariti prekrasno našo do-
movino, ki ji je dal podlago z očetovsko nezmerno
svojo ljubeznijo, — marveč, ki je tudi izpoznalo

v Franc Jožefu prvega in glavnega zaščitnika
miru na svetu. Sredi v največji vojni je umrl cesar
Franc Jožef I., čeprav je bil ravno on glavni
varuh miru, katerega zopetno uresničenje je želel
z vsem hrepenenjem, z vsimi kriplji svoje velike
duše, katerega pa mu nemila usoda ni pustila
več doživeti...

Z umom precenilo se bode ta prežalostni do-
godek šele pozneje, tudi od tistih, katere ni vezala
tako globoka, iskrena ljubezen do Franc Jožefa,
kakor avstrijske narode. Ves svet stoji danes go-
tovo pod pretresljivim vtisom, da mu je umrl
eden največjih mož, da je prominul vladar, kakor
boljšega in plemenitejšega ni imel noben narod
in nobena država. Globoka žalost v naših srcih,
ki smo izgubili svojega očeta, svojega voditelja,
katerega smo od najmlajših let sem čislali kot
nekako božansko bitje, ker je vsako dejanje tega
vladanja napolnila božanska ljubezen, — ta glo-
boka žalost vzbudila bode morda v dušah krvo-
ločnih naših sovražnikov upanje, da nas bodejo
zamogli zdaj premagati. — Ali — žalost ni po-
trtost, ni brezzavestna omahljivost. Ravno grob
edinega, za večne čase nepozabljivega našega ce-
sarja Franca Jožefa dajal nam bode nove moči
in nove krepkosti za nove odločilne dneve.

Najlepši venec, ki ga zamorejo zvesti avstro-
ogrski narodi položiti na sveži grob velikega svo-
jega cesarja, bode pač venec z m a g o v i t e g a

miru, katerega si je očetovski starček v dnu svoje krasne duše želel. Mir, zmagoviti in vsled tega tudi stalni mir hočemo doseči. In ta mir bo de naš spominjal na njega, ki je kot zvesti varuh države skozi dolga desetletja držal človečanstvo navzgor, ki je poznal ljubezen in le ljubezen, in ki nas je moral zdaj zapustiti...

Večna čast ljubljenu pokojnemu našemu očetu in cesarju Franc Jožefu I.

* * *

iz cesarjevega življenja.

Dne 18. avgusta 1830 je zadonelo nad starim Dunajem 101 kanonskih strelcev. Ti strelci so naznanjali, da se je porodil nadvojvodi Francu Karlu, sinu takratnega cesarja Franca, sinček, ki je bil za avstrijski prestol določen. Ta novorojenček je dobil pri krsti ime Franc Jožef Karl.

Mladi princ je bil skrbno vzgojen in to zlasti v vojaškem oziru. Ko je vodil stari Radetzky svoje zmagovite boje proti laškemu sovražniku, poslali so mu mladega princa na fronto. Tam je 6. maja 1848 v dežju sovražnih krogelj pri Santa Luciji prvič junaški svoj pogum pokazal. V mladih letih je torej že izvedel, kaj je vojska; zato je bil tudi vedno najhujši nasprotnik vojne in najskrenejši prijatelj miru.

Medtem je izbruhnila na Dunaju revolucija. Dne 18. avgusta 1848 se je proglasilo princa za polnoletnega. Dne 2. decembra istega leta je cesar Franc odstopil, medtem ko je mladi princ kot cesar Franc Jožef I. prestol zasedel. Velikansko navdušenje je pozdravilo mladega vladarja, v katerega so vsi narodi — danes se pač lahko reče: v polni meri opravičeno — svoje nade stavili. Mladost je zasedla prestol staroslavne Avstrije in novo življenje se je pričelo...

Pravijo, da je mladi cesar ob zasedanju prestola izrekal besede: „Z Bogom, moja mladost...“ In res, pričelo je zanj dolgo življenje mučeniškega trpljenja in vednega dela.

Razmere so bile jako težavne, kajti od revolucije razburjeni duhovi so se le polagoma poplegli. V prvi vrsti je pomagala v to odprava „robotov“. Na Ogrskem seveda se je zamoglo šele z orožjem mir napraviti. Takoj potem so morale cesarske armade marširati proti Lahom; pod poveljstvom Radetzkyja bil je sardinski kralj Albert premagan in ti zmagoviti uspehi so bile prve lovorike Franca Jožefa. Ko se je cesar s svojim feldmaršalom vrnil na Dunaj, doživel je pač dneve največjega veselja in navdušenja.

Dne 18. februarja 1853 poskusil je neki blazni krojač Libeny cesarja umoriti; ranil ga je le lahko. Pol leta pozneje, zopet dne 18. avgusta, zaročil se je cesar v Ischlu s hčerko bavarskega vojvode Maksa, Elizabeto, s katero je bil dne 24. aprila 1854 v Avgustinski cerkvi na Dunaju poročen. Iz tega zakona je izšla najprve princesinja Gisela; leta 1858 pa je bil prestolonaslednik Rudolf v Laxenburgu rojen. Žal, da je Rudolf, v katerega so avstrijski narodi toliko upanja stavili, že leta 1889 nenadne smrti umrl.

L. 1859 bila je nesrečna italijanska vojna, ki jo je povzročil Napoleon in pri kateri smo Lombardijo izgubili. Dne 1. maja 1861 pa je cesar osebno otvoril prvi avstrijski državni zbor. Avstrija je postala s tem pravna država s polnovredno konstitucijo.

Prišli so zopet žalostnejši dnevi, ki so povzročili vojne v letih 1864 in 1866. V teh vojnah smo sicer Italijane, ki so bili takrat s Prusi zvezani, na jugu premagali. Ali na severu smo bili mi premagani. Ta vojna nas je stala lepo provinco Venecijo.

Pozneje se je vstvaril dualizem in naš cesar je bil l. 1867 za ogrskega kralja kronan. S tem se je pričel potem mogočni razvitok avstro-ogrskih monarhije. Nemogoče nam je, o temu razvitku in sploh o mirovnih delih pokojnega našega cesarja že danes go-

voriti; storili bomo to, v kolikor mogoče, v prihodnjih številkah našega lista.

Po okupaciji Bosne leta 1878 naša monarhija pravzaprav ni nobene vojske več peljala. To se je zahvaliti zlasti osebnosti in miroljubnosti Franc Jožefa. On je videl vse viharje, ki so divjali čez Evropo, zato je hotel svojim narodom mir ohraniti.

Leta 1879 praznoval je cesar s svojo soprogo srebrno poroko. Takrat so blagoslovili Votivno cerkev, ki je bila zgrajena v zahvalo rešitve cesarja iz morilčeve roke. Isto leto pa je prineslo še drug važni dogodek: zvezo z Nemčijo, ki se je od tedaj v vseh viharjih in težavah do sedanjih dni izkazala kot krasni zvesti prijatelj.

Sredi v miru pa je doživel cesar tudi svoje najžalostnejše dneve. Dne 30. januarja prišla je grozovita vest, da je njegov edini sin, prestolonaslednik Rudolf v Mayerlingu našel svojo smrt... Edina opora v tej žalosti bila je cesarju takrat po lastni izpovedbi njegova soproga Elizabeta. Komaj deset let pozneje pa je bila ista blaga žena od roke morilca ubita. Takrat je cesar v neskončni bolesti zaklical krilate besede: „Mir bleibt doch gar nichts erspart“ („Meni ne ostane pač ničesar ohranjenega!“)

Cesar ni obupal, ni padel pod težkim križem, ki mu ga je naložila usoda. Vrgel se je v kljub svojim sivim lasem z mladeniškim pogumom na delo. Ogromno je delo, ki ga je izvršil na socialnem, kulturnem in političnem polju. 60-letnico svojega vladovanja je praznoval natihoma, le s čini blagodarnosti in človečanstva. In to zlato srce si je pač ohranilo do smrti...

Tako nam ostane slika našega cesarja svitla in jasna, neomadeževana kakor solnce. In z gorečo hvaležnostjo stojimo zapuščeni avstrijski narodi ob njegovi gomili.

* * *

Zadnji dnevi cesarja.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Korr. Wilhelm poroča: Izredna odpornost, ki jo je kazal cesar kot starček v zadnjih desetletjih pri raznih boleznih, skrb in zmožnost zdravnikov dajali so okolici cesarja in vsemu prebivalstvu monarhije upanje, da bo tudi zadnja bolezen mimogredoča. Cesar se je držal navadnega načina življenja in svojega dela; v zadnjih dnevih si je pač preveč upal, ker je v kljub vročini in kašlju še daljše avdiENCE imel, pri katerih je mnogo govoril. Od 18. t. m. je apetit ponehaval. Ta dan pil je cesar v oživljenje svojih moči eno čašo močnega belega vina in dve mali čaši šampanjca ter je pokadil kakor vedno svojo cigaro. Zadnje noči je kašelji motil. Ali še 19. je pomirilo zdravnik redno dihanje srca. Celo včeraj je cesar še čez dan delal, čeprav je bil bolj truden. Feldmaršala nadvojvode Friedricha je sprejel v ¼-urni avdienci. V ožji okolici pa so pričeli skrbeti. Nadvojvodinja Marija Valerija je bila v zadnjih dneh vedno okoli cesarja. Na Dunaj so došle tudi starejša hčerka nadvojvodinja Gisela in svakinja vojvodinja Karl Teodor bavarska. Prestolonasledniški par je stalno na Dunaju ostal. V pondeljek zvečer podal se je cesar prvič preje k počitku. Prva polovica noči do 1. ure je potekla brez motenj. Pozneje je pričel kašelji. Vročina je postala čez dan huda. Popoldne se je stanje tako poslabšalo, da je vodilo zvečer do smrti. Nadvojvodinja Valerija, ki je bila vedno ob smrtni postelji, se je peljala ravno na kolodvor po svojo hčerko; bila je nazaj poklicana. Kratki čas po njeni vrnitvi izdihnil je cesar svojo dušo. Vest o cesarjevi smrti se je razširila po Dunaju šele ob 11. uri; ob polnoči so izšli posebni listi.

* * *

Novi naš cesar Karl I.

Prestolonaslednik Karl Franc Jožef je prevzel vlado in postal naš cesar pod imenom Karl I.

Vse oklopnosti zasedanja prestola se izvija najkrajšem času.

Naš cesar Karl Svojim narodom.

Globoko pretreseni stojimo Jaz in Moja hiša, stojijo Moji zvesti narodi ob gomili pokojnega vladarja, katerega roki je bila skoraj sedem desetletij usoda monarhije naša.

Po milosti Vsemogočnega, ki ga je poklical v ranih mladeniških letih na prestol, bila mu je tudi moč podeljena, nemoteno nepotrt po najtežji človeški žalosti, do visoke starosti starčka le dolžnost, ki so mu jih predpisovali njegovo vladarstvo in vroča ljubezen do njegovih narodov.

Njegova modrost, razum in očetovska skrb so vstvarili trajno podlago mirnega slovesnega življenja in prostega razvitka in so težkih zmešnjav in nevarnosti, skozi hude in dobre dneve, vodili Avstro-Ogrsko skozi dolga in blagoslovljeni čas miru na visočini moči, na kateri danes v zvezi z zvestimi zavezniki proti sovražnikom naokoli obstoji.

Njegovo delo je treba nadaljevati in izpolniti.

V času, pretresenem od viharja, zasedam veleaštinski prestol Mojih predhodnikov, katerega mi Moj prežlahtni sin v nezmanjšani krasoti zapušča.

Še ni cilj dosežen, še ni blaznost sovražnikov zlomljena, ki menijo, v nadaljevanem navalu Mojo monarhijo in nje zavestnike premagati ter razbiti.

Vem se složnega z Mojimi narodi v nespremenljivi odločitvi, doboriti boj, dokler mir dosežen, ki obstoj Moje monarhije zagotovi in trdne podlage njenega nemotnega razvitka zajamči.

V ponovni zavesti zaupam nato, da bode Moja junaška vojna sila, oprta na požrtvovalno domovinsko ljubezen Mojih narodov in v zvestem bratstvu orožja z zveznicami armadami, tudi zanaprej vse napade sovražnika z Božjo milostno pomočjo odbila ter dovedla do zmagovitega konca vojne.

Istotako nerazrušljivo je Moje zaupanje, da bode Monarhija, katere moč je vkoreninjena v staro-vpisani, in nadlogi in nevarnosti nanovo zapečateni nerazrušljivi usodni slogi obbeh svojih držav, izšla iz vojne jeklena in okrepečana na znotraj in zunaj, da bodejo Moji narodi, ki se, nošeni od misli sloge in globoke domovinske ljubezni, danes s požrtvovalno odločnostjo v odpor zunanjih sovražnikov združujejo, delovali skupno tudi pri delu mirne ponovitve in omlajenja, da obe državi monarhije s prideljenimi delci Bosne in Hercegovine času notranjega procvita, razvitka in okrepečanja dovedejo.

S tem, da milost nebeško in blagoslov narode prosim, obljubljam pred Vsemogočnim, da bodem dar, ki so Mi ga Moji dedje zapustili, zvesto oskrboval.

Hočem vse storiti, da grozote in žrtve vojne v najkrajšem času odpravim, da pridobim nazaj Svojim narodom težko pogrešane blaginje miru, kadar dovolijo to čast našega orožja, življenjski pogoji Mojih držav in njih zvestih zaveznikov ter zagriženost naših nasprotnikov.

Mojim narodom hočem biti pravični in ljubeči vladar. Visoko držati hočem njih ustavne svobode in druge pravice in skrbno hočem varovati pravno enakost za vse. Moji stalni trud naj bode, pospeševati nravni in duševni blagor Mojih narodov, braniti prostost in red v Mojih državah, zagotoviti vsem delavnim članom družbe plodove poštenega dela.

Kot dragoceno dedščino Mojih predhodnikov prevzamem vdanost in iskreno zaupanje,

zelenjav r. 414
vršijo v
ojim
 n Moja
 ili ple-
 a skozi
 je zau-
 je bil
 prestol-
 teno in
 živeti
 stim,
 zvišeno
 jegovih
 etovsko
 a skup-
 so iz
 ude in
 i dolgi
 o moči,
 vezniki
 n izpo-
 z a se
 h pred-
 i stric
 laznost
 adalje-
 zavez-
 v nek-
 ler in
 je z a-
 emote-
 a bude
 na po-
 i naro-
 eznimi
 sovraž-
 ter do-
 apanje,
 koren-
 nosti
 o dni
 z vojne
 zunaj;
 d misli
 danes
 nanjih
 o tudi
 ja, da
 želami
 tranje-
 vedejo,
 slov na
 ne na-
 očnim,
 je za-
 grozote
 im, da
 pogre-
 o čast
 držav
 ost na-
 in lju-
 stavne
 hočem
 e. Moj
 vni in
 rostom
 em de-
 a dela.
 edhod-
 panje,

Svetovna vojska.

Nad 1200 Rumunov vjetih.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka (Skrajšano).

K.-B. Dunaj, 16. novembra. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Boji na obeh straneh Šyla in ta gredo ugodno naprej. Vjeli smo čez 1000 mož. Drugače manjši ugodni boji.

Italijansko bojišče. Včeraj pono podjetje vzhodno od Gorice nadalje, zavzele so naše čete zopet en sovjarski jarek, vjelo 60 Italijanov in zaplenile vojni puški. Eno naših letalnih brodov uničeno je vojaške naprave pri postaji Perarnia izdatno z bombami.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemškega uradnega poročila od četrtka (Skrajšano).

K.-B. Berlin, 16. novembra. (W.-B.) Iz glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Angleški napadi se razbili v ognju in boju z ročnimi granatami. Francozi smo iztrgali po ljutem boju vzhodni del od Saillisela. Na severnem robu gozda St. Pierre-Vaast vjeli 8 oficirjev, 324 mož, zaplenili pa 1000 ročnih pušk.

Balkansko bojišče. V Dobruški boji. Na raznih točkah Donave ogenj vraga do brega.

Prvi generalkvartirnojmster Ludendorff.

Nemške postojanke pri Predealu predrte. — Zopet čez 2000 vjetih.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 17. novembra. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Zapadno ceste Predeala gredo na avstro-ogrske in nemške čete so nevarne črte. Tudi drugače je položaj v severni Valahiji skozinsko ugoden. Tam se včeraj zopet skupno več kot 2000 vjetih napredovalo. Pri Soosmezö zavzeli so Bavarci tudi breg Ancre. Boj za visočine južno-vzhodno od prelaza Tölgyes traja naprej. V gozd- Karpatih mestoma povišano delovanje je artiljerije.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 17. novembra. (W.-B.) Iz glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Na obeh bregih Somme prišlo je do mestoma jako krvavega artiljerijskega boja. Proti večeru bil se je angleški napad pri Beaucourt katerega pripravljali oženj je segal na breg Ancre. Izjalovil se je istotako, da neki ponočni napad zapadno od Lezsa. Na poti Fleurs-Thillot smo izjalovili nekega angleškega gnezda 5 vojnih pušk zaplenili.

Vzhodno bojišče. (Glej avstrijsko poročilo!) Pod poveljstvom Krafft v. Beluensingena južno od prelaza Roter-Turm prodirajoče čete so včeraj vjelo zopet 10 oficirjev in nad 1500 mož. Na drugih krajih siebenbürske fronte se je poleg tega vjelo nad 650 Rumunov in zaplenilo 12 strojnih pušk. Glasom poročil čet udeležuje se rumunsko prebivalstvo bojev.

Balkansko bojišče. Armada v. Mackensen. Pri Silistriji živahniji artiljerijski oženj nego prejšnje dni. — Makedonska fronta. Med jezeroma Malik in Prespa, na zapadnem robu planjave od Monastirja ter na visočinah severno-vzhodno od Cegela bili so novi močni napadi nasprotnikov zavrnjeni.

Prvi generalkvartirnojmster Ludendorff.

Sovražni letalec nad Münchenom.

K.-B. München, 17. novembra. Vojno ministerstvo naznanja:

Danes opoldne proti 1. uri pojavil se je nad Münchenom en sovražni letalec, ki je vrget skupno 7 bomb, ki pa so le neznatno škodo na materijalu napravile. Izgube na človeškem življenju ni bilo. Letalec odplul je v zapadni smeri.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 18. novembra. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Na obeh straneh Šyla prodirajo nemške in avstro-ogrske čete vedno vkljub najljutjšemu sovražnemu odporu. Tudi vzhodno od reke Alt se je na ozemlju pridobilo. Severno-vzhodno od Campolunga je izjalovilo se so hudi protinapadi sovražnika. Na siebenbürski vzhodni fronti pri snegu in mrazu neznatnejše bojno delovanje. — Fronta princa Leopolda. V Wolhyniji mestoma živahni artiljerijski boj.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 18. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Angleška artiljerija namerila je svoj učinek zlasti na našo postojanko na obeh straneh reke Ancre. — Po ognjeni pripravi izvršili so zvečer Francozi proti Saillisel in južnim črtam močni napad, ki se je v ognju razbil. — Armada nemškega prestolonaslednika. Na severni fronti od Verduna in v posameznih oddelkih v Vogezah se je deloma ognjeno nastopanje oživelo.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Ob Ščari in ob Stochodu je bila sovražna artiljerija živahnija nego prejšnje dni. Pri Witomieu (severno-zapadno od Lucka) se je neko nemško patrolsko podjetje v polnem obsegu posrečilo. — Fronta nadvojvode Karla. V zasneženih Karpatih se položaj ni spremenil. V brezuspešnem, žrtev polnem naskoku poskusili so Rumuni sredino fronte severno-vzhodno od Campolunga nazaj potisniti. V gozdnem gorovju na obeh straneh rek Alt in Jeu gre naš napad naprej. Napravili smo zopet vjete.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Na levem krilu nemško-bolgarsko-otomanske Dobrudža-armade prišlo je včeraj do artiljerijskih bojev. — Makedonska fronta. Francoski napadi v dolini južno od Monastira in na od snega pokritih visočinah Cerne bili so krvavo zavrnjeni. Ljuti boji se vršijo vsak dan za visočine severno-vzhodno od Cegela. Dne 15. novembra bil je eden viškov od Srbov zavzet. Vrhovni poveljnik general v. Below,

navzoč v središču boja, vzel je na čelu nemških lovcev izgubljeno postojanko v naskoku nazaj.

Prvi generalkvartirnojmster Ludendorff.

V novembru smo vjeli nad 19.500 Rumunov.

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 19. novembra. Uradno se danes razglasa:

Vzhodno bojišče. Južno krilo pod vrhovnim poveljstvom nadvojvode Karla stoječih zveznih bojnih sil si je v zadnjih dneh polni uspeh pridobilo. Čete armade generala v. Falkenhayna izsilile so si v bitki pri Targujni izhod iz gorovja in so pridobile včeraj z v dolini Motrec prodirajočo kolono od Verciorove v Craiovo vodečo železnico. Najljutější rumunski odpor — zlasti vzhodno in južno-vzhodno od Targujni — ki se je izražal v ljutih protisunkih, bil je zaman. Tudi na obeh straneh od reke Alt prodirajoče avstro-ogrske in nemške sile dosegle so v naprej trajajoči hudi borbi pogorsko reko; prekoračile so včeraj črto Calimanesti-Suici. Rumunski napadi so se tukaj istotako izjalovili, kakor severno od Campolunga. — Od 1. novembra se je v Valahiji vjelo 189 rumunskih oficirjev, 19.338 mož, zaplenilo pa 26 kanonov, 17 municijskih vozov in 72 strojnih pušk. — Na siebenbürski vzhodni fronti južno-vzhodno od Tölgyesa odbile so bavarske čete armade generala v. Arzen ruski sunek. Bolj severno nobeni dogodki.

Italijansko bojišče. V dolini Vipave južno od Biglie se je en italijanski jarek zavzel in zasedal; vjelo se je 4 oficirje in 120 mož.

Južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Zopet veliki angleški napad zavrnjen.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 19. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Nekaj dni sem na naših postojankah na obeh straneh Ancre ležeči oženj napoveduje tam nadaljevanje angleškega napada. Včeraj za sovražno fronto nastopivša kavalerija in rano v jutru zapričeto ogromno povišanje ognja naznanilo je novi veliki poskus prodiranja. Končal je s krvavim porazom za Angleže in dal jim je le na redkih krajih brezpomembni dobiček na ozemlju. Nemške čete so v trdnem odporu angleškemu navalu kljubovale. — Močni oženj francoske artiljerije v oddelku južno od Saillisaillisel pričel je napade, ki so se na severno-zapadnem robu gozda St. Pierre-Vaast z izgubami razbili.

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Vzhodno doline Putna zavrnili so bavarski regimenti sunke močnih ruskih sil. — Naše operacije od konca oktobra sem ob siebenbürski južni fronti imele so nameravani potek. Izhod iz gorovja v valaško dolino je vkljub trdnemu odporu Rumunov od nemških in avstro-ogrskih čet priborjen. Močne rumunske sile bile so med Jiul in Gilortom v bitki pri Targujju predrte in pod izredno visokimi krvavimi izgubami poražene. Poskusi sovražnika obseginiti nas od vzhoda z nanovo pripeljanimi silami, so se izjalovili. V zasledovanju dosegle so naše čete železnico Orsova-Craiova. Južno od prelaza Roter-Turm je pot Calimanosti-Suici prekoračena.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Na fronti Dobruške patroljski boji, pri Silistriji zopet živahniji artiljerijski in infanterijski oženj. — Makedonska fronta. Ko se je nasprotniku posrečilo, na visočini 1212 severno-vzhodno od

Cegela napredovati, zavzele so nemško-bolgarske čete neko postojanko severno od Monastirja. Monastir smo s tem opustili.

Prvi generalkvartirmojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 20. novembra. Uradno se danes razglša :

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Operacije proti Rumuniji potekajo po načrtu. Severno od Campolunga bili so zopet ljuti napadi odbiti. — Fronta princa Leopolda. Ničesar pomembnega.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 20. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča :

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprehta. Angleški artiljerijski ogenj je bil včeraj v splošnem manjši; močan je bil le na obeh bregovih Ancre. Med Serre in Beaucourtom ter proti našim postojankam južno od Miraumont v večernih urah zapričeti napadi so se izgubepolno izjalovili. V boju z ročnimi granatami vrgla je naša infanterija Angleže iz zapadnega dela od Grandecourta. V protinapadih zadnjega tedna smo vjeli 22 oficirjev in 900 mož, zaplenili pa 34 strojnih pušk. Zopet je poskusil Francoz od severnega zapada sem vdreti v gozd St. Pierre-Vaast; bil je nazaj odbit, čeprav je močni ogenj s svežimi četami izvršeni napad pripravil.

Vzhodno bojišče. Naše operacije proti rusko-rumunski fronti se po načrtu razvijajo. Severno-vzhodno od Campolunga opešali so v vsakodnevih brezuspešnih napadih Rumuni svoje drugo v drugo razmetane čete.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruđi in ob Donavi do pristana Oltina artiljerijski boji. — Makedonska fronta. Prihod v nove postojanke severno od Monastira se je brez motenja nasprotnika izvršil. Nove nemške sile so došle. Ob Moglena-fronti bili so srbski sunki pri Rahovi in Tusinu od Bolgarov zavrnjeni.

Prvi generalkvartirmojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od torika.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Uradno se danes poroča :

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. Na obeh straneh Schyla boreče se zvezne bojne sile podile so sovražnik nadalje še nazaj; bližajo se Craiovi. Vzhodno Alt-reke smo se utrdili na visočinah južno od Scaneli. Severno od Campolunga je sovražnik svoje napade nadaljeval; njegovi napori so bili zopet zaman. Pri armadi Köveš izvršili so v pokrajini Ludove nemški lovci uspešno poizvedovanje.

Italijansko bojišče. Protinapad v globokih vrstah na od naših čet zadnjič zavzete jarke južno od Biglie bil je zavrnjen.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Craiova zavzeta.

K.-B. Dunaj, 21. novembra. Vrhovno poveljstvo armade naznanja uradno :

Craiova, glavni kraj zapadne Valahije, bil je danes dopoldne zavzet.

(Ta vest je velevažna! Kajti Craiova spada med najpomembnejše postojanke rumunskega sovražnika, ki se povsod pred našim orožjem umika. Op. uredništva).

Nemško uradno poročilo od torika.

K.-B. Berlin, 21. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča :

Zapadno bojišče. Povsod le ugodni artiljerijski boji.

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. V pokrajini Ludove (gozdni Karpati) so nemški lovci po načrtu izvršili neko patroljsko podjetje. Vjeli so 40 mož. Neki sunek Rusov v sosednem oddelku se je krvavo izjalovil. — Severno od Campolunga so nemške in avstro-ogrske čete tudi ponoči opetovane rumunske napade zavrnile. Ob Altu so bile Rumunom nekatere važne vasi in utrjene visočine v trdem boju odvzete. Naša infanterija stoji pred Craiovo, dosežanjem sedežu vrhovnega poveljstva prve rumunske armade.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Razven artiljerijskega ognja nobeni posebni dogodki. Constanza in Cernavoda bili ste obstreljevani. Naše letalno brodoge obmetalo je prometne naprave pri Bukarešti z bombami. — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Cerno tipa nasprotnik s prednjimi četami na nemško-bolgarske postojanke. Srbski sunki na posameznih točkah fronte Moglena, pripravljeni z močnim ognjem, so se izjalovili. V preplavljeni ravnini Strume boji s poizvedovalnimi oddelki.

Prvi generalkvartirmojster Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 22. novembra. Uradno se danes razglša :

Vzhodno bojišče. Po kratkem boju smo zavzeli Craiovo. Na obeh straneh reke Alt umaknili so se Rumuni zopet nazaj. Severno od Campolunga ostali so vsi napori sovražnika, doseči uspehe z ljutimi napadi, zopet brezuspešni.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 22. novembra (W.-B.). Iz velikega glavnega stana se poroča :

Zapadno bojišče. Mali boji. Južno od kanala La Bassée vdrle so nemške patrolje v angleške jarke, uničile obrambene naprave in pripeljale seboj 20 vjetih ter eno strojno puško. En napad Angležev pri Serre se je razbil v našem odpornem ognju.

Na ostalih bojiščih manjši boji. Prvi generalkvartirmojster Ludendorff.

Razstrelba v ruskem pristanu Archangelsk.

V ruskem pristanišču Archangelsk se je zgodila velikanska razstrelba, ki je po ruskih poročilih samih ednakpomembna z največjim porazom. O razstrelbi poročajo listi sledeče posameznosti: Najprej se je zgodila razstrelba na treh parnikih z municijo; takoj so stala velika skladišča na bregu v plamenih. Pozneje je ogenj prijel še nadaljne štiri municijske parnike, ki so istotako v zrak zleteli. Teh 7 parnikov je imelo skupaj 27.000 ton vsebine. Izliv Dvina bil je nabasan s pravim gozdom parniških kosov. Posadke so hotele svoje ladje rešiti, kar se pa ni več posrečilo. Videlo se je redko sliko neredno bežajoče pomorske flotilje. Vsled ledenega pristana je bilo veliko število parnikov poškodovanih. En mali angleški parnik se je potopil. Najmanj 50 ladij je bilo poškodovanih. Vsi poskusi gašenja so ostali brezuspešni. Število ubitih še ni dognano. Uradno objavljeno število 700 mož se smatra za smešno malo. Pristaniške naprave so podobne razvalinam. Vse blago, ki se je med poletjem v skladiščih shranilo, je uničeno. Vrednost municije v skladiščih, razven zaloga na parnikih, se samo na 80 milijonov rublov cenil. V skladiščih je zgorelo 20.000

bal pavole. Fabrika gumija Tregolnina. Probnodnik ceni svojo škodo na 15 milijonov rublov. Vespark avtomobilov iz Petersburg-Moskva je istotako uničen. On je poslal mornariškega ministra v Arhangelsk; govori se, da bo minister odstavjen. Vojni minister je označil razstrelbo za največji poraz Rusije od začetka vojne. Angleški poslanik je baje zahteval, da Anglija ruska pristanišča zasede, da se nadaljne posledice slabega ruskega zastrah prepreei.

Izpred sodišča.

Navijanje cen.

Celje, 18. novembra. Trgovec Fran. Pečnik v Celju je junija t. l. 50 do 60 kil špeha, ki ga je bil kupil od trgovca Ravniharja po 7 kron, za 10 kron naprej prodal. Pečnik se je pred sodnijo s tem pogovarjal, da je bilo pri kupljenem špehu mnogo „kalla“ in je manjkalo 6 kil na to. Ta zagovor pa je bil vsled izvedeniške izvedbe trgovske zbornice ovržen. Pečnik je bil obsojen na denarno kazen 200 kron in povratek stroškov.

Liferant kruha.

Debreczin, 18. novembra. Marmarški pekovski mojster Bernart Fischer se je vojni upravi kot liferant kruha pomnil. Oddajal je pa tako slab kruh, da je nekaj vojakov na njim zbolelo. Tukajšnja krajevna sodnija obsojila ga je zaradi zločina proti interesom vojnega vodstva na 6 mesecev težke ječe in 2000 kron denarne globe. Poleg tega se mu je odtegnilo obrtnopriavico.

Tožba proti dr. Kramarju in tovarišem.

K.-B. Dunaj, 20. novembra. Kakor je poročano, bili so od c. k. deželno-brambene divizijske sodnije na Dunaju dr. Karl Kramar in dr. Karl Rasin zaradi zločina veleizdajstva po § 58 c k. p. in zoper vojno silo države po § 327 v. k. p., nadalje tajnik časopisa „Narodni listy“ Vincenc Cervinko in zasebni uradnik Jožef Zamazal zaradi zločina vohunstva po § 321 v. k. p. na smrt obsojeni. — Proti tej obsodbi so zgoraj imenovani pri c. k. najvišji deželno-brambeni sodniji ničnostno pritožbo vložili, ki jo je v nekaterih točkah že v tajni seji zavrnili. Sodnija je zdaj po osemdnevni javni razpravi danes izrekla, da se ničnostni pritožbi tudi v pravnem delu sodbe ne ugodi. Pri javni razglasitvi sodbe je najvišje deželno-brambeno sodišče svoj izrek v obsežnih izjavanjih natančno vtremeljilo. S tem je postala sodba prve inštanice pravomočna. Po razglasitvi sodbe se je sodišče potegnilo nazaj, da sklepa po § 375 v. k. p. r. v nejavni seji o mnenju glede morda predležeh vzrokov za pomiloščenje.

Huda leta od nekdanj.

Dunajski „Reichsposti“, glavnemu glasilu avstrijskih katoličanov, pišejo: Kako malo pomanjkanje življenskih sredstev, koliko več pa brezmejna špekulacija povzročuje sedanje ogromne cene življenskih sredstev, nam kaže dopis iz Ogrske. Cenjeni dopisnik pravi: Naravnost smešno je, „opravičenje“ o visokih cenah življenskih sredstev le poslušati. Leta 1864 bila je na Ogrskem grozovita suša. Jaz sem jo doživel. Kmetje so podli v najpodovitejših pokrajinah dežele konje, vole in mlečno živino ter teleta in svinje proč, samo, da ne bi morali gledati, kako živina od glada poginja. Pri teh groznih razmerah, do katerih pač pomanjkanje zaloga v sedanjem času ne sega, koštal je en funt govedine 22 krajcarjev, en funt teletine 18 krajcarjev, en „pint“ (1¹⁰/₁₆ litra) mleka 6 krajcarjev itd. — Leta 1875 je toča poleg žitne žetve večji del sadne žetve uničila. Istotako ob koncu preteklega stoletja. Takrat je

golnik im škoda tako velika, da se je balo pred milijonov vseh zavarovalnih družb. Ta konilov črt se je preprečil edino vsled vladine počen. Carš. Vsa ta grozna škoda pa se je na trgu

Archan naj čutila. Ena kila marelic je stala dslavljens, 8 do 9 vinarjev, medtem ko se plača za n a j as zanjo 2 K 40 vin. Eno jajce stane ojne semas 22 vinarjev. V najdražjih časih preteklih a da naj v kolikor se pisec teh vrstic vé spomila se naša, to je od leta 1860 sem, bila bi se rostrazrajenja stva, pod katerimi sedaj trpimo, hudo movala. Spominjamo se grozne nadloge ali kobilice leta 1860; kobilice so takrat ikrat v par minutah žetve velikih pose- uničile. Potem je prišla povodenj l. 1862, njena suša 1864, trihine, mraz, toča in ara leta 1866, obenem pa še za takratne ogromna vojna odškodnina. Vsiti izni pojavi pa so imeli na ce- življenskih sredstev 1/6 prav znatni vpliv. Omenimo še Bertsch, erega poizkus s trsno ušjo je skoraj vso asko kulturo Evrope uničil. Ko leta 1879 potem cena namiznega vina na krajcarjev za liter narastla, čutili so se krmarji nesrečne.

Lz naših spominov, ki obsegajo dobo 56 zamogli bi še mnogo navesti. Ali več or kobilice, povodenj, toča, požari, suša, ara in mraz zamore oderuštvo z živ- enskimi sredstvi. Pred 56 leti bil promet na Donavo navezan. Pokrajine, ki ležale na tej prometni cesti, imele so le anje na kakšno železniško zvezo. Takratni artaria“ je kar mrgeole od železniških pro- atov. Koncesijoniranih je bilo malo, še manj jih je bilo v prometu. Vkljub temu je v vseh pokrajinah državé volj življenskih sredstev do- lo, brez ozira na njih izviri kraj, brez ara na izid žetve, povsod se jih je po zmer- enah vedno ponujalo. Danes pa leži ar drugače: mi imamo vkljub izbornih metnih sredstev, vkljub mnogo večjega in množitev prebivalstva presegaajočega izde- ranja hranilnih sredstev vtemeljeno prič- ranje, da se približamo idealnemu stanju, katerem se je nahajalo mesto aris leta 1797. Takrat se je plačalo tam eno kosilo 500 frankov...

To idealno stanje pa bi vendar pri nas ajraje ne doživeli. Da se pa to zgodi, po- ma mora veljati: Doli s špekulacijo in para- tom vojne bede!

Razno.

Čenjenim čitateljem! Vsled prežalostne artit ljubljene našega cesarja je bilo treba porabiti v današnji številki več prostora. ako smo morali mnogo drugzega, deloma ni važnega gradiva za prihodnjo številko ložiti. Pa tudi o pokojnemu cesarju samemu edemo v prihodnji številki še bolj natančno roočali.

Požari. Dne 16. t. m. popoldne izbruhnil pri posestnici Mariji Z a b e r l v Sv. Šte- anu pri Celju ogenj, ki je hišo in dve go- opodarski poslopji z zalogami krme uničil. igorel je tudi en vol, ena krava s teletom tri svinje v vrednosti nad 8.000 K. Doma ni bili le otroci in ena stara ženka. Ko je rila posestnica domu, našla je le še pepel. posestnica je vdova in ima tri sinove v vojni. ožar so baje otroci povzročili. — V gozdu posestnice Frančiške P i e k e h pri Vran- sem izbruhnil je pred kratkim ogenj, ki se razširil tudi na gozd sosedu Johana Š k o f. večji del gozdovja je vkljub napornemu delu gasilcev zgorelo. Uničeni gozdovi so obstojali iz starih, lepih dreves. Požar se je baje pri- ovu vsled neprevidnega ravnanja z užgali- nami zanetil.

Oslaparjeni soprog. Posestnik Juri Z a n k l Lindhofa na Koroškem se nahaja od za- etka vojne na bojišču. Ko je prišel pred kratkim domu na dopust, izvedel je, da mu njegova žena ni posebno zvesta ostala. Pri svoji hiši našel je vrata zaklenjena. Potrkal in žena mu je konečno odprla. Ali pri njej je našel nekega Franca M a i e r. Dejal mu

je, da se naj takoj iz hiše pobere. Ko Maier ni hitro ubogal, sunil ga je osleparjeni soprog z bajonetom v prsa; sunek je baje tudi pljuča ranil.

Čudna nesreča. 19-letna kočarjeva hčerka Marija Majcen v občini Ternovce je odrezala kos od neke žnore, ki jo je njen oče iz bojišča seboj prinesel, ter ga hotela za privezanje nogavice porabiti. Žnora pa se je pri temu razstrelila; deklina je bila tako hudo ranjena, da je še isti večer umrla. Oče nesrečnice pravi, da je dobil žnoro od nekega tovariša in da ni vedel, da je razstreljiva.

Velik požar. V gospodarskem poslopju posestnika J a g e r v Sv. Marjeti na Koroškem izbruhnil je ogenj, ki je v kratkem času vpe- pelil gospodarsko poslopje, 90 šobrov rži, 70 šobrov pšenice, 50 šobrov ovsa, večjo mno- žino ječmena, po 90 centov slame in mrve, en mlatilni stroj, en stroj za rezanje krme, 19 svinj, 12 ovc in vso rjivsko ter vozno orodje. Le hišo in ostalo živino so zamogli po težkem delu rešiti. Jager ima škode za okroglo 40.000 kron, zavarovan je pa le za 2800 kron.

Pokvarjena mladina. 15-letnega Franca Urbančič v Winklernu na Koroškem so orožniki zaprli, ker je izvršil pri posestnici W e i z l tatinski vlom. Mladi uzmovič je hotel tudi svoje sestre k tatvini nagovarjati.

Slovenski iredentizem.

(2. nadaljevanje).

II.

Na vprašanje, zakaj se vse to ni dalo preprečiti, je odgovoriti : Ako nastopi državno pravdnštvo, potem zamore številko lista, v kateri kaj takega stoji, zapleniti in proti založniku, izdajatelju ter piscu članka kazensko postopanje uvesti. Zaplemba pa se ni še nikdar izkazala kot sposobno sredstvo in kazensko postopanje se vrši pred porotno sodnijo, vodi torej v pokrajinah, kjer so se iredentistične misli že vkoreninile, lahko do oprostive. Dokler v takih pokrajinah za take prestopke ne obstoji izjemna postavodaja (cenzura časopisov pred izhajanjem, ustanovitev sodnije v notranjem monarhije, možnost, izreči občutljive denarne kazni in, ako te ne pomagajo, vstavljenje lista) morali bodemo brez moči gledati to postopanje časopisov.

Drugi vzrok zato ležal je v skupnem toku avstrijske notranje politike. Časopisi so bili tudi glasila političnih strank ali gotovih politikov; s tem prihajamo na polje, ki se ga zamoremo, brez da bi uganjali politiko, le dotakniti.

Dve merodajni politični stranki Sloven- cev bili ste liberalna ali radikalna stran- ka — kateri je bila zmerna smer polagoma od radikalne izrinjena — in klerikalna vseslovsanska stranka, — preje katoliško-na- rodna stranka, — ki je imela od volilne re- forme ministerstva Beck sem politično vod- stvo. Poleg teh dveh druge politične stranke niso prišle v poštev.

Glasilo liberalne stranke je bil, kakor že preje omenjeno, „Slov. narod“, glasilo klerikalne stranke pa „Slovenec“. Ve se torej dovolj, ako se spominja na neverjetne izgrede teh dveh listov („Straža“, „Slovenski Gospodar“, „Mir“ in drugi manjši listi so se veda vedno ponatiskali „Slovenčeve“ članke, katerim so mnogokrat še suroveje in brezob- zirneje komentarje dodevali. Opomba „Štajer- čevega“ uredništva).

Pač se mora omeniti, da vživajo listi, tudi ako so glasila političnih strank, po na- vadi gotovo prostost, v kateri lahko svojo lastno politiko uganjajo; naravno, da izrab- ljajo to prostost večinoma v smeri poostre- nega radikalizma. Ako se pa pri temu, in to smo bili videli, že žene na državno izdajstvo in stranka svoj list še vedno ne prisili k zmer- nosti, potem se zamore le misliti, da tega ne smatra za zločin.

V resnici mnogo vodilnih politikov ni drugače ravnalo, nego njih časopisi. H r i b a r, župan ljubljanski in vodja liberalne stranke, poslal je leta 1910, torej v času, ko je bila

politika Srbije in Črnogorske že davno le pri- prava napada na Avstrijo, na kralja Ni- kolaja vdanostni telegram k njegovemu kronanju in že čestital dve leti pozneje ž u- panu Belgrada k srbski zmagi na Ko- sovem polju z besedami, češ, da je (Hri- bar) srečen, da je veliki slovanski dan doži- vel, o katerem je v svoji mladosti sanjal.

(Naprej prihodnjič).

Obstessig (sadni jesih)

ponudbe pisмено ali ustmeno v naši trgovini **Brüder Slawitsch, Pettau**

Ponudba.

Želim si v službo stopiti na večjo kmetijsko posestvo. Izvežban sem v živinoreji in v vsa- kem kmetijskem delu. Vojaščine prost. Po- nudbe naj se dopošljejo na Vincenc Kolarič pri g. Josef Domitar na Mestnem Vrhu štef. 63, pošta Ptuj.

Ni za uničiti!

so dobra, trajno lepo osta' oča pristna sukra za gospede in dame, modri šteti šteti za bluze in pred- snike ter vso perfino in tkano blago iz staro renimirane hiše Miklauc. Bila ul lehkemslonst. kupiti drugod manjvredne štete in platno, ko se zamore pri Miklauc tako dobro in mnogo ceneje kupiti. Pišite tarto, ako potrebujete štete, perilo, golove obleke, krila itd.

Ilustrirani cenik brez stroškov.

Sukno, blago, ševijot, kamgarn, loden.

Jako trpežni, za leta neuničljivi

vražji cajg

za moške in deške hlače (delavske hlače). Tudi gotove, jako cene, dobro zmerene

obleke za gospode in dečke

hlače, zimске suknje, vremenski pišči

Plašči za dame in dekleta,

krila, jakne, bluze, predpasniki.

Perilo za moške, ženske in otroke.

Jäger-perilo, telovniki, nogavice, rokavice, otroške obleke, krsčne garniture.

Opreme za neveste

v najednostavnejši do najfinejši izpeljavi.

Krščanska renimirana svetovna razpisljajna hiša

R. Miklauc, Ljubljana št. 357.

Tudi en-gros-dobavatelj za kramarje moistre ali šivilje in konfek- cijske trgovine, ki hočejo dobro blago poceni kupiti.

Svetovno znana 4 fili alke, 16 skla- po dobrem, Ustanovljena 1869 dišč in delavnic. cenem blagu. 393

Kava 50% ceneja!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeoča, izdatna in štedljiva, 5 kg vreča za poskušnje s potrebnim sladkorjem vred le K 26.—. Po povzetju pošilja A. Schapira izvoz kave Galanta 490, Ogrsko.

Les pravega kostanja

in gozd pravega kostanja se kupi.

Alex. Rosenberg, Gradec

Annenstraße 22.

Armadne ure na napestnik

natančno regul. in repasirane, nikel ali jeklo K 12, 16, 20. Z radij-svetilnikom K 16, 20, 24. V srebru K 18, 24, 28. Z radij svetilnikom K 30, 36. Srebrna ura na napestnik K 30, 36, 40. 3 leta garancije. Razpošilja po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj. Prva fa- brika ur Hanns Konrad, c. in k. dvorni lifierant, Brux št. 1503 (Češko). Glavni cenik zastoj in poštnine prosto.

Lepa jabolka in hruške

(namizno sadje) kupi **Josef Strobl** v **Sternthalu**. 427

Ceno, izborno okusno hranilno sredstvo največje redilne vrednosti je 428

Sida-umetni med
za namazanje kruha. En poskus vas bode o temu prepričal. Prijubljen tudi kot pripravki za močnat jedi. Napravi tudi cene temne vrste moke lažje prebavljive. Prepriči želočevce težave itd. En zavojček stane 35 vinarjev. Se dobi pri razpošiljalnici **Jos. Berdajs** v **Ljubljani**, Zelarska ul. 18 in pošilja po pošti 12 zavojčkov za 4 krome. 428

Les pravega kostanja

kupuje po najboljših cenah **Alex. Rosenberg**, Gradec, Ahnenstraße 22. 426

Čaj

ki ne potrebuje sladkorja ako se pridene ko zavre čaj, „Sida-medeni prašek“ ali pa „Sida-limonadni prašek“, 2 do 3 kavne žlice Sida-praška na kozarec čaja. 1 zavojček „medeni“ stane 35 vin. in „limonadni“ prašek pa 40 vin. Po pošti se pošilja najmanj 12 zavojčkov po povzetju. Za otroke jako priporočljivo. Neobhodno potrebno za vojake, izletnike in za domačo rabo. Razpošiljalnica **Jos. Berdajs**, Ljubljana, Zelarska ulica 18. Za prekupe in trgovec pri večjem naročilu poptust. 429

Lepo vinogradniško posestvo

v Janževem vrhu pri Ptujski gori, 34 ora- lov veliko, z živino, krmno, sobnim pohišt- vom, prešo, sodi se takoj poceni prodati. Naplaček K 14.000. Vprašati je pri **Karl Kasper**, trgovcu, Ptuj. 432

Za pleme

se prodajo čez 4 mesece staro lepo telico. Landhaus Hofmann, Teharje pri Celju. 466

Prosena kaša

se kupi. Ponudbe na **Josef Tiefenbacher**, izdelovanje lesnega oglja, Konjice. 470

Viničar

v Gruškovec pri Sv. Barbari v Halozah se takoj sprejme. Vprašanja na **g. Josef Fürst**, Ptuj, Kaiserfeldgasse 6. 478

Kolarski pomočnik

in učencem se takoj sprejmeta pri **Franz Wierz**, kolarski mojster, Breg pri Ptuj. 483

Zaradi vpoklica k vojakom

se prodajo pohištvo za spalnico, jako masivno graščinsko pohištvo v mramorjem in zrcalom. Prave matrace iz konjske dlake, en patent spalni in dekoracijski divan, ena pisalna miza in 4 usnjati stoli, vse kakor novo. Za obrtnika 10% ceneje. Spalna soba in jedilna soba odda se tudi posebej. Celje Tschret 37, pred gostilno Pischek desno. 469

Franz Schönlieb

tovarna orožja in izdelovalnica finih pušk, Ferlach (Borovlje) na Koroskem.

Direktni nakupni vir za moderne lovške puške. Reparature, prenaredbe, strokovnjaško, zlasti nove cevi z neodseženo sigurnostjo strela in nova kopta najcencje. 455

Ilustrovani cenik brez stroškov.

Varuj se vojno-sive
Ze 25 let najbolje priznane

Kaiserjeve prsne karamele
s „3 smrekami“

Millijoni rabijo proti **kašlju**
hripavosti, kataru, zaslinenju, krčemu in oslovskemu kašlju, zato so dobrodošli vsakemu vojaku.

6100 not. potr. spričeval zdravnikov in zasebnikov jamčijo za sigurni uspeh.

Jako uspesni in dobrookusni benboni. Cena 80 in 50 vinarjev. Doza 60 vinarjev. Se dobi pri: H. Molitor, apoteka v Ptuj, Ig. Behrbalk, apoteka v Ptuj, Karl Herrmann Laški trg, A. Elsbacher, Laški trg, A. Plunger, apoteka, Podžetrek, HansSchneider-schitsch, apoteka v Brezicah. 504/1

500 kron
Yam plačam, ako moj iztrebnik korenin Rial-bal-sam Vaša kurja odesa, bradavice in t do kožo ne odpravi v 3 dneh brez bolečin. Cena ene posodice z garancijskim pismom K 1-50, 3 posodice K 4-—, 6 posodic K 6-50. Stotero zahvalnih pisem. Komény, Kaschau (Kassa) I. poštni predal 12/27 (Ogrsko).

Kot plemsko živino se prodaja i. s. enega 1 leto starega volička in eno 1½ leta staro telico. Vprašanja na: Lipa 4 pri Storih (bivše Kovatschovo posestvo) ob nedeljah, ponedeljkih in torkih. 479

Automatični lovilce za podgane K 5-50, za miši K 4-—, vloi brez nadzorstva 60 40 kom

v eni noči, ne zapusti duha in se postavi sam. Fast za ščurke „Rapit“ in črke ščurkov v eni noči à K 3-70. Povsod najbolj uspehi. Mnogo zahvalnih pisem. Razpošiljatev po povzetju, poštnina 80 vin. Exporthaus „Tintner, Wien, III., Neulinggasse Nr. 26/35. 467

Deželno mesto za Štajersko

pod Najvišjim protektoratom Njegovega ces. in kr. apostolskega Veličanstva stoječega

C. kr. avstr. vojaškega sklada za vdove in sirote
(oddelek za vojno zavarovanje)

v od c. k. namestnijskega razpolago danem uradnem lokalu 472

Gradec, Franzensplatz 2 posreduje naznanilo k podpisovanju za

V. vojno posojilo

med podpisovateljem in po njegovi želji izbranim mestom za podpisovanje ter prisi trgovce, industrijce, zasebnike in uradnike, advokate, notarje, jerober, kuratorje, družbe, društva, zadruge, sklade itd., da se naj zaradi malega bančnega dobička v interesu naših domačih vdov in sirot tega posredovanja prijazno udeležujejo.

Oženjeni šafer volovski hlapec

zanesljiv in trezen, ter oženjeni se sprejmeta od graščine Ebensfeld pri Ptuj. Prednost imajo taki, ki imajo že odraščene in za delo zmožne otroke. 464

Zuchtkälber

Jeden **Dienstag und Freitag**

werden im städtischen Schlachthause in Pettau ohne jeden Preisaufschlag

Zuchtkälber

(Stier- und Kuhkälber)

der Pinzgauer Rasse an bauerliche Besitzer gegen Bezahlung abgegeben.

Bezirksausschuß Pettau

am 20. November 1916.

Der Obmann: **Jos. Ornig e. h.** 375

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žejo gaseče, si lahko vsak sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomerančnik, dišča perla, višnjevec, skazit se ne more. Ta domača pijača se lahko pije polti hladna, pozimi tudi vroča, namesto ruma in žganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo K 8-50 franko po povzetju.

Jan Grolsch, drožerija pri angelu, Brno 636, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema **Grolsch** z zdravim spadočim milom vse solnčne pege, maroge, solnčne opekline, ogre, obrazno rdečico itd. in ne obrani kožo mladostno svežo in nežno. Cena K 4-60 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 12-50. 6 porcij K 23-90. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov Naslov za naročila: 434

Jan Grolsch, drožerija pri angelu, Brno 636, Morava.

Ura na napestnik z varstvom za steklo

K 6'— **K 12'—**

Ura na zapestnik z usnjatim jermenom, velika oblika K 6—, radij K 10—, mali format K 10—, 12—, radij 15—, 18—, S precizijskim anker-kolesjem K 24—, Znamka Cyma K 90—, Omega 50—, radij K 10— več, z varstvom za steklo K 2—, več. — Vojna ura z dobrim anker-kolesjem K 6—, la kakovost K 10—, pravo srebro K 20—. — Čepne ure-budilnice K 24—, radij K 32—. — Primerni usnjati napestnik K 2—, posebej. Vojna budilnica, zanikana, 20 cm visoka K 8—, 3 leta garancije. Razpošiljatev le po vpslanju svote z 1 K za zavoj in porto franko po vsej Avstro-Ogrski in na bojišta po prvi zalogi **Max Böhmel**
Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51. 387
----- Originalni fabrični cenik zastoj. -----

Vzajemno posoj. društvo (Wechselseitiger Vorschußkassenverein)
z. o. z. Slov. Bistrica.

Vabilo
na v nedeljo, dne 3. decembra 1916 ob 10. uri dopoldne v lastnem blagajniškem lokalu v Slov. Bistrici vršee se

redno glavno zborovanje

- Dnevni red:
- Blagajniške razmere (§ 41).
  - Nadomestna volitev za iztopivše člane predstavništva (§ 4).
  - Nadomestna volitev za izstopivše člane nadzorstva (§ 23).
  - Nadomestna volitev namestnika direktorja.
  - Predlogi.
- Nadzorništvo. 468

Plemska teleta

Vsak **torek in petek**

se v mestni klančnici v Ptuj brez vsacega povišanja cene

plemska teleta

(bikeci in teleta)

pingavskega plemena kmetskim posestnikom proti plačilu oddajajo.

Okrajni odbor ptujski

dne 20. novembra 1916.

Načelnik: **Jos. Ornig l. r.**

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domačo rabo.

Štev. 1 za steklo v ožnih . . . . . K 3-20
Štev. 2 za nav. močno steklo . . . . . K 4-80
Štev. 3 za vse vrste bruš. stekla . . . . . K 7-35
Štev. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za zrcala . . . . . K 10-65
Povzete 35 vin. več. Za realno in solidno blago jamči
Jan Grolsch, drožerija pri angelu, Brno 636, Morava.

Framydol

je sredstvo za pomlajenje las, ki rdeče, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva, I steklenica s poštnino vred K 2-70.

Jan Grolsch, drožerija pri angelu, Brno 636, Morava.

Rydol je rožnata voda.

ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. — I steklenica s poštnino vred . . . . K 2-45. Naslov za naročila:

Die neue Kriegsanleihe trägt über 6%!

Die **Pettauer Sparkasse** übernimmt unentgeltlich Zeichnungen für die neue Kriegsanleihe. Um die immerhin unbequeme Manipulation der alle Halbjahr abzutrennenden Kupon dem Zeichner der Kriegsanleihe zu ersparen und um auch für die Kriegsanleihe Zinseszinsen zu erlangen, ist die Sparkasse Pettau bereit, auf Wunsch die Obligationen in sichere Verwahrung zu nehmen und dem Besitzer der Kriegsanleihe dafür ein Sparkassabuch auszufolgen.

Der Besitzer dieses Sparkassabuches, welches auf einen ganz beliebigen Namen lauten kann, braucht sich um die Kriegsanleihe weiter nicht zu kümmern, — da die Sparkasse die Kupons am Fälligkeitstermin abtrennt — und den Erlös in das Sparkassabuch einlegt.

Für diese Mühewaltung werden für je 100 K Kriegsanleihe 10 h für Manipulation und Aufbewahrung verrechnet.

Sparkassa-Direktion Pettau

am 20. November 1916.

Der Obmann: **Jos. Ornig.**

Die Direktoren: Adolf Schramke, Johann Steudte, Josef Kravagna, Hans Strohmayr, Johann Kasper.

Novo vojno posojilo daje čez 6%!

Ptujska šparkasa prevzame brezplačno podpisovanje za novo vojno posojilo. Da se gotovo neprijetno manipulacijo s kuponi, ki se morajo vsacega pol leta odrezati, podpisovateljem vojnega posojila odvzame ter da se doseže i za vojno posojilo obresti, za obresti, — je ptujska šparkasa pripravljena, da na željo obligacije varno shrani in da izroči lastniku vojnega posojila zato šparkasno knjižico.

Lastnik šparkasne knjižice — ki se zamore glasiti na poljubno ime — se ni treba za vojno posojilo nič več brigati, ker odreže kupone na dotičnem terminu šparkasa sama in vloži tudi svoto v šparkasno knjižico.

Za to delo se pri vsakih 100 K vojnega posojila 10 vinarjev za manipulacijo in shranjenje zaračuna.

Ravnateljstvo šparkase v Ptujju

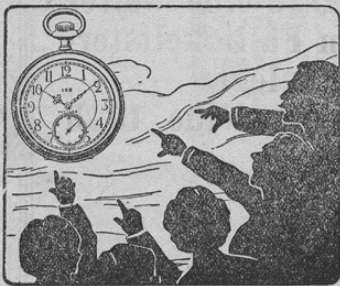
dne 20. novembra 1916.

Načelnik: **Jos. Ornig.**

Ravnatelji: Adolf Schramke, Johan Steudte, Jos. Kravagna, Hans Stromayer, Johan Kasper.

JOSEF MARTINZ
(ustanovljeno 1860) Maribor ob Dravi (ustanovljeno 1860)
oddaja: 448
galanterijsko, igralno, kratko in tkano blago
po najnižjih dnevnih cenah.
Naročila in vprašanja se takoj rešijo.

Dobra „IKO“ ura
je od vseh občudovana in zazefljena, kajti ona je mojstersko delo urarske umetnosti!

Stev.	410. Nikel-anker-Roskopf-ura	K	4-10
705. Roskopf-ura, kolesje v kamenjih			5-90
449. Roskopf-ura, gravirani, močno posrebrani dvojni mantelj			7-20
720. Srebrna cylinder-remontoar-ura			9-70
600. Radium-zepna ura, sveti ponoči			8-40
1450. Veržica iz bele kovine K 280, nikel			1-—
1208. Dobra ura-budilnica			3-50
1360. Lepa stenska ura			4-80
1142. Srebrna broša			2-50
1149. Srebrna broša, 8 deli			1-50
468. Duple-zlato srčice			4-80
1265. Diamant za rezanje stekla			5-50
1645. Uhani, zlato na srebru			2-40
1022. Srebrni rožni venec			5-70
518. Nikel-kavalirska ura			7-50
513. Nikel-tula-ura, dvojni mantelj			9-80
712. Nikel-anker „IKO“-ura, 15 rubisov			13-—
776. Srebrna „IKO“-ura, dvojni mantelj			33-—
804. Srebrna damska ura 6 rubisov			9-50
817. Srebrna damska ura, dvojni mantelj			13-—
556. Dolga srebrna damska veržica			5-—
1316. Lepa ura na pendelj			10-50

Razpošiljatev po povzetju, kar ne dopade, se **izmenja!**
Velikanska izbira ur, veržic, prstanov, kinča, daril itd. v **krasnem ceniku** zahtevajte ga velikem zastoj in franko.

Vse ure so natančno regulirane.

Lastna fabrika ur v Švici. — Lastna marka „IKO“ svetovno znana. Krščanska razpošiljalna hiša št. 330

H. Suttner samo v **Ljubljani** št. 701.
Svetovno znana vesed dobave dobrih ur. — Nobeue filjalke.

Priporočljiva domača sredstva.
Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1-60 K, vel. stekl. 2-40 K proti kašlju, težki sapi itd. Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu 1-50 K. — Balzam za giht, ude in živce stekl. 1-50 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek à 1-50 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1-60 — Izvirni strup za podgane, miši, ščurke à K 1-50. Razpošiljatev **L. Horbat**, apoteka Bleiburg na Korškem. 49

Mestna posredovalnica
(Wohnung- und Dienstvermittlung)
službe, učence, stanovanja in posestva
v **Ptaju**
izvršnje
vse vrste posredovanja najhitreje.
Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Gospod

Sam. Friedrich v Ptaju, Sarnitzgasse 4
v bližini posojilnice kupuje:
svinjske kože, goveje kože, zajčje kože, lisicje kože, dihurje, kune, vidre, po najvišjih dnevnih cenah. Kdor kaj ima, naj prinese! 462

Nobenega zobobola

več, nobenih noči brez spanja. „Fides“ odpravi bolečine pri votlih zobeh, kakor pri trdovratnem revmatičnem zobobolu, kjer so odredka vsa druga sredstva. Brez uspeha denar nazaj! — Cena K 1-50. 3 tube 4 krone. 6 tub K 5-50. Nobenega zobnega kamna več. Snežnobele zobe dosežete po „Elta-Zahnfluid“. Takojšnji učinek. Cena K 2-—, 3 steklenice K 5-—. Kemy, Kaschau I., poštni predal 12/Z 26. Ogrsko. 447

Kdor hoče svojem na bojišču s posebno praktičnim **ljubavnim darilom**

veliko veselja pripraviti, ta naj naroči mojo ceno
vojno garnituro
obstoječo iz sledečih, za vsacega vojaka neobhodno potrebnih rečnih predmetov:
1 armadna ura na napetnik z radij-cifernico, ki sveti ponoči s 3-letno garancijo;
1 vojaška žepna svetilka z baterijo, elektr. luč v žepu, najboljši fabrikat;
1 aparat za lastno raziranje v elegantni izpeljavi, z rezano kline;
1 vojni žepni užigalnik, takoj ogenj pri vetru in dežju, benzina;
1 pero (Füllfeder), piše vijoletno brez črnila, brez svinčnika, le v vodi namoči;
1 vojaški žepni nož, solinsko jeklo, 2 klinji in priprava za odpiranje steklenic;
1 vojna denarnica iz jubte-imitacije, se praktično in varno zapre. Ti predmeti bi posamezno kupljeni 35 kron stali; zaradi velike zaloge oddajam kompletno vojno garnituro, vse goraj popisa predmete za le 20 kron proti povzetju (pri vsaki pošti denar naprej).

JA KOB KÖNIG, Dunaj III. 251, Löwengasse Nr. 37a.

Grosser Fohlenmarkt und Rindermärkte in Pettau
25. November 1916.

Bei den letzten Fohlenmärkten wurden von 93 aufgetriebenen Fohlen 62 Stück verkauft und dabei für halbjährige Fohlen Preise von K 800 bis K 1800 erzielt.

Nachdem infolge Verlautbarung in den verschiedensten Zeitungen und in den Pfarrorten der Nachbarbezirke auch diese Märkte von Käufern aus Obersteier, Niederösterreich, Kärnten und Krain besucht werden dürften, werden die Pferdezüchter eingeladen, ihre Fohlen auf diese Märkte zu bringen.

Es werden schöne Preise erzielt

Das Kaufen von Haus zu Haus ist verboten. (Hausierverbot).

Bezirksausschuß Pettau

am 4. Oktober 1916.
Der Obmann: **JOS. ORNIG e. h.**

Veliki sejem z žrebeti in živinski sejem v Ptaju
25. novembra 1916.

Pri zadnjih sejmih za žrebeta se je od 93 prigianih žrebet prodalo 62; doseglo se je za polletna žrebeta cene od 800 do 1800 K.

Ker bodejo vsled razglasa v raznih listih in župnijah sosednih okrajev tudi ti sejmi od kupcev iz Zgornje Štajerske, Nižje Avstrijske, Koroške in Kranjske gotovo dobro obiskani, vabijo se konjerejci, da naj na te sejme svoja žrebeta pripeljejo.

Dosegajo se lepe cene.

Nakupovanje od hleva do hleva je prepovedano (krošnjarska postava).

Okrajni odbor ptujski

dne 4. oktobra 1916.
Načelnik: **JOS. ORNIG I. r.**

Specharen und Schweinezüchter!
Die Specharenmärkte in Pettau begannen mit Oktober.
Alle Specharen und Schweinezüchter können ihre Schweine zu Markte bringen. Das Fleisch wird an Ort und Stelle verkauft, ebenso der Speck, welcher natürlich nur gegen die gesetzlichen Fettkarten abgegeben werden kann.
Jeder Vorkauf ist strengstens untersagt.
Die Specharenmärkte finden wie üblich jeden Freitag statt.
Stadtamt Pettau,
28. September 1916.
Der Bürgermeister **JOS. ORNIG e. h.**

Špeharji in svinjerejci!
Špeharski sejmi v Ptaju pričeli so z oktobrom.
Vsi špeharji in svinjerejci zamo-rejo svoje prašiče na sejem pripeljati. Meso se bode na lici mesta prodalo, istotako špeh, ki se pa oddaja seveda le proti postavnim kartam.
Vsaka predprodaja je najstrožje prepovedana.
Špeharski sejmi se vršijo kakor običajno vsaki petek.
Mestni urad Ptuj
dne 28. septembra 1916.
Župan: **JOS. ORNIG I. r.**